

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

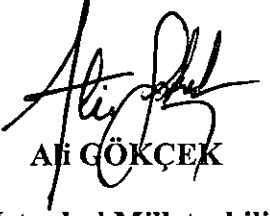
Tarih : 25 Ağustos 2023

Sayı : 135

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. 21.08.2023

Gereğini arz ederim.

Ali GÖKÇEK

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 1 Ekim 2023	Esas No: 2/1542

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
2 5 Ağustos 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
2 5 Ağustos 2023
No: 1273835

GENEL GEREKÇE

Türkiye genelinde engelli bireylerin il bazında dağılımını tahmin eden son araştırma "2011 Nüfus ve Konut Araştırması"dır. Aradan geçen 12 yıla rağmen engelli bireylerimizin sayısı, yaş gruplarına ve engel durumlarına göre dağılımı gibi güncel istatistiki bilgilere dönük bir çalışma yapılmamıştır. Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre, en az bir engeli olan (3 ve daha yukarı yaş) nüfusun oranı %6,9 (4.876.000 kişi)'dur. Erkeklerde %5,9 olan bu oran kadınlarda %7,9'dur.

Engelli vatandaşlarımızın sayısına ilişkin bakılabilecek bir diğer veri de Ulusal Engelli Veri Sistemi'dir. Nisan 2023 itibariyle Ulusal Engelli Veri Sisteminde kayıtlı ve hayatta olan engelli sayısı; 1.414.643'ü erkek, 1.097.307'si kadın olmak üzere 2.511.950'dir. Ağır engeli olan kişi sayısı 775.012'dir. Ancak Ulusal Engelli Veri Sistemi de Engelli Sağlık Kurulu Raporu almak için yetkili hastanelere başvurmamış ve hizmet almak için devletle temasa geçmemiş bireyleri kapsamadığı için engelli vatandaşlarımızın sayısına ve engel dağılımına ilişkin güncel ve gerçek bir kaynağın varlığından ne yazık ki söz edilememektedir.

2006 yılından beri kurum bakımına alternatif bir model olarak evde bakım, 'evde bakım aylığı' ile desteklenmekte, devlet bakım yükümlülüğünü engelli bireyin yakınlarına yüklemeyi tercih etmektedir.

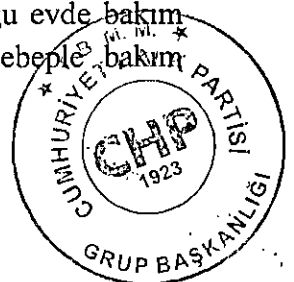
Anayasamızın 60'ıncı maddesinde "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır..." şeklinde ifade edilen yükümlülüğe rağmen engelli vatandaşlarımızın bakımı konusunda, devlet bakım hizmeti sorumluluğunu "evde bakım yardımı" ile büyük ölçüde ailelerin, özellikle de kadınların üzerine yüklemiş durumdadır. Bakım verme yükü hane içerisindeki diğer sorumluluklarına eklendiğinde kadın bakım verenlerin yaşam kalitelerinin olumsuz etkilendiği, sosyal, kültürel ve ekonomik hayattan uzaklaştıkları bilinmektedir.

Sosyal devlet anlayışının güçlü olduğu ülkelerde hem bakıma muhtaç bireylere hem de bakım verenlere sosyal, psikolojik ve ekonomik destekler sunulmaktadır. Ancak ülkemizde bakım verenler bu desteklerden yoksun şekilde bakım hizmetini yerine getirmektedir. Bakım hizmetinin günün 24 saatini kapsadığı düşünüldüğünde, bakım verenin başlıca sorumluluğu engelli bireyin bakımı olduğu için bakım verenlerin başka bir işle meşgul olmaları, dolayısıyla sigorta kapsamında bir işte çalışmaları mümkün olamamaktadır.

2005 yılında 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle bakıma muhtaç engelli bireyler özel ve tüzel kişiler tarafından açılan ve Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri tarafından denetlenen özel bakım merkezlerinde yatılı veya gündüzlü bakım hizmeti alabilmektedirler. 2007 yılında 10 özel bakım merkezinde 351 engelli birey bakım hizmeti almış ve yaklaşık 1 milyon TL ücret ödenmiştir. 2023 yılı Nisan ayı itibarıyla 306 özel bakım merkezinde 27.773 engelli yatılı bakım hizmetinden faydalanmaktadır¹.

Yani resmi kayıtlarda yer alan engelli vatandaşlarımızın çok büyük çoğunluğu evde bakım görmekte ancak bakım verenler emeklilik hakkı kazanamamaktadır. Bu sebeple bakım

¹ https://aile.gov.tr/media/135432/eyhgm_istatistik_bulteni_nisan_23.pdf

verenlerin emeklilik hakkı kazanacak şekilde SGK kapsamına alınmalarını hedefleyen düzenleme ile engelli bakımını üstlenenlerin sigortalı sayılmaları ve asgari ücret düzeyinden hesaplanan sosyal güvenlik primlerinin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından karşılanması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 2828 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesi uyarınca evde bakım hizmeti veren ve sigortalı olunması gereken bir işte çalışmayanların sigortalı sayılmaları amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 24- 2828 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesi uyarınca evde bakım hizmeti veren ve uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışmayanlar 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar. Bu kişilerin sigorta primleri 82 nci madde uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden Hazinece karşılanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

